

บทที่ 2

แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาความพึงพอใจของบัณฑิตและผู้บังคับบัญชาที่มีต่อสมรรถนะของบัณฑิตคณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค มหาวิทยาลัยพายัพ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจำแนกตามหัวข้อได้ดังนี้

1. สมรรถนะของบัณฑิต
2. ความพึงพอใจของบัณฑิตและผู้บังคับบัญชา
3. หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต พ.ศ. 2546 คณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค

มหาวิทยาลัยพายัพ

1. สมรรถนะของบัณฑิต

1.1 ความหมายของสมรรถนะ

สมรรถนะ คือ ความสามารถ หรือ คุณสมบัติที่จะทำได้โดยเฉพาะทางความรู้หรือความชำนาญ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546)

เพ็ญจันทร์ แสนประสาน และคณะ (2548) กล่าวว่า สมรรถนะ หมายถึง พฤติกรรมการแสดงออกถึงความสามารถเกี่ยวกับความรู้ ความสามารถ ทักษะ เจตคติ ตลอดจนบุคลิกลักษณะของบุคคล

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2550) กล่าวว่า สมรรถนะ คือ คุณลักษณะเชิงพฤติกรรมที่เป็นผลมาจากความรู้ ทักษะ/ ความสามารถ และคุณลักษณะอื่นๆ ที่ทำให้บุคคลสามารถสร้างผลงาน ได้โดดเด่นกว่าเพื่อนร่วมงานอื่นๆ ในองค์กร

1.2 สมรรถนะหลักของผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและผดุงครรภ์ ชั้นหนึ่ง

ผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ตามความหมายของพระราชบัญญัติวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ พ.ศ. 2528 และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติวิชาชีพ

การพยาบาลและการผดุงครรภ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2540 นั้น หมายถึง บุคคลซึ่งได้ขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์จากสภาการพยาบาล ซึ่งสภาการพยาบาลได้กำหนดสมรรถนะหลักของผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและผดุงครรภ์ ชั้นหนึ่ง ไว้ดังนี้ (สภาการพยาบาล, 2550)

สมรรถนะที่ 1 การปฏิบัติการพยาบาลอย่างมีจริยธรรมตามมาตรฐาน และกฎหมายวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

- 1.1 ประเมินภาวะสุขภาพและความต้องการผู้ใช้บริการอย่างเป็นองค์รวม
- 1.2 วินิจฉัยการพยาบาล
- 1.3 วางแผนการพยาบาล
- 1.4 ปฏิบัติการพยาบาล
- 1.5 ติดตามการประเมินผลการปฏิบัติการพยาบาล
- 1.6 จัดการสิ่งแวดล้อมให้มีความปลอดภัย

สมรรถนะที่ 2 ปฏิบัติการผดุงครรภ์อย่างมีจริยธรรมตามมาตรฐาน และกฎหมายวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

- 2.1 ประเมินปัญหาและความต้องการผู้ใช้บริการ
- 2.2 วินิจฉัยการพยาบาลในหญิงตั้งครรภ์
- 2.3 วางแผนการพยาบาลในหญิงตั้งครรภ์
- 2.4 บริบาลครรภ์โดยการรับฝากครรภ์ ศึกษารอง และส่งต่อในรายผิดปกติ และประยุกต์หลักการดูแลให้สอดคล้องกับสภาพและวัฒนธรรมของหญิงตั้งครรภ์
- 2.5 ทำคลอดปกติ
- 2.6 ตัดและซ่อมแซมฝีเย็บ
- 2.7 เตรียมและช่วยคลอดกรณีคลอดปกติ
- 2.8 ส่งเสริมสัมพันธภาพระหว่างบิดา มารดา และทารก ตลอดจนการตั้งครรภ์ การคลอด และหลังคลอด
- 2.9 ส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่
- 2.10 ดูแลมารดา และทารกที่ปกติ มีภาวะแทรกซ้อน และฉุกเฉิน
- 2.11 ให้ความรู้ และให้การปรึกษารอบครัวในการวางแผนครอบครัว และการเตรียมตัวเป็นบิดา มารดา และการดูแลตนเองของมารดาในทุกระยะของการตั้งครรภ์
- 2.12 ติดตามประเมินผลการปฏิบัติการผดุงครรภ์

สมรรถนะที่ 3 ส่งเสริมสุขภาพบุคคล กลุ่มคน และชุมชน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ สามารถดูแลสุขภาพตนเองได้ในภาวะปกติ และภาวะเจ็บป่วย และลดภาวะเสี่ยงการเกิดโรค และเกิดความเจ็บป่วย

3.1 ให้ความรู้ด้านสุขภาพแก่บุคคล ครอบครัว กลุ่มคน และชุมชน

3.2 สนับสนุน และช่วยเหลือบุคคล ครอบครัว และกลุ่มต่างๆ ในการจัดกิจกรรม ส่งเสริมสุขภาพ

3.3 ให้ข้อมูล และจัดการช่วยเหลือให้ผู้ใช้บริการได้รับสิทธิด้านสุขภาพ

3.4 จัดการสิ่งแวดล้อม เพื่อความปลอดภัย และส่งเสริมสุขภาพ

สมรรถนะที่ 4 ป้องกันโรค และเสริมภูมิคุ้มกันโรค เพื่อลดความเจ็บป่วยจากโรคที่สามารถป้องกันได้

4.1 เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับภาวะสุขภาพของชุมชนและการระบาดของโรคในชุมชน

4.2 เสริมสร้างความสามารถในการดูแลตนเองของชุมชนเพื่อป้องกันโรค

4.3 เฝ้าระวัง ค้นหา และสืบสวนโรคที่เกิดในชุมชน

4.4 ให้อาสาสมัครเสริมภูมิคุ้มกันโรคแก่ประชาชน

สมรรถนะที่ 5 พัฒนาสุขภาพบุคคล กลุ่มคน และชุมชนทั้งด้านร่างกาย จิตสังคม เพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างเต็มศักยภาพ

5.1 ป้องกันภาวะแทรกซ้อนที่เกิดจากความเจ็บป่วย

5.2 เลือกใช้วิธีการฟื้นฟูสภาพ

5.3 แนะนำการใช้กายอุปกรณ์ และอวัยวะเทียม

5.4 ให้ความรู้ สนับสนุน ช่วยเหลือ และแนะนำแหล่งประโยชน์ในการฟื้นฟูสภาพอย่างต่อเนื่องแก่ผู้ใช้บริการ ญาติ และผู้เกี่ยวข้อง

5.5 ประสานกับแหล่งประโยชน์เพื่อฟื้นฟูสุขภาพชุมชน

สมรรถนะที่ 6 รักษาโรคเบื้องต้นตามข้อบังคับของสภาการพยาบาล

6.1 คัดกรองโรคเบื้องต้น

6.2 วินิจฉัยโรคเบื้องต้น

6.3 รักษาโรคเบื้องต้น

6.4 ให้การผดุงครรภ์ และวางแผนครอบครัว

สมรรถนะที่ 7 สอน และให้การปรึกษานุคคล ครอบครัว กลุ่มคน และชุมชน เพื่อการมี
ภาวะสุขภาพที่ดี

7.1 ส่งเสริม สนับสนุน และสอนผู้ให้บริการให้เกิดการเรียนรู้ และสามารถดูแลสุขภาพ
ตนเอง

7.2 ให้การปรึกษาแก่นุคคล ครอบครัว และชุมชนที่มีปัญหาทางกาย จิต สังคมที่ไม่
ซับซ้อน

7.3 แนะนำ และส่งต่อผู้ให้บริการที่มีปัญหาสุขภาพที่ซับซ้อน
สมรรถนะที่ 8 ติดต่อสื่อสารกับบุคคล ครอบครัว กลุ่มคน และชุมชนได้อย่างมี
ประสิทธิภาพ

8.1 ติดต่อสื่อสาร และสร้างสัมพันธภาพกับคนทุกเพศ ทุกวัย ทั้งในระดับบุคคล
ครอบครัว กลุ่มคน ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

8.2 บันทึก และเขียนรายงานได้อย่างถูกต้อง

8.3 นำเสนอความคิด ผลงานต่อสาธารณชน

8.4 ใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการติดต่อสื่อสาร ในงานที่รับผิดชอบ

8.5 ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการสื่อสาร

สมรรถนะที่ 9 แสดงภาวะผู้นำ และการบริหารจัดการตนเอง และงานที่รับผิดชอบได้
อย่างเหมาะสม

9.1 มีวิสัยทัศน์ สามารถวางแผน แก้ปัญหา และตัดสินใจ

9.2 รับผิดชอบงานในหน้าที่

9.3 วางแผนและจัดการทรัพยากร และเวลา

9.4 เจรจาดำรงเพื่อรักษาประโยชน์ของผู้ให้บริการ และงานที่รับผิดชอบ

9.5 ประสานงานกับผู้ร่วมงาน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

9.6 พัฒนาคูณภาพของงานอย่างต่อเนื่อง

9.7 จัดการให้ผู้ให้บริการได้รับการบริการ

9.8 ปฏิบัติงานในฐานะหัวหน้าทีม หรือลูกทีม

สมรรถนะที่ 10 ปฏิบัติการพยาบาลและการผดุงครรภ์ตามจรรยาบรรณวิชาชีพ โดย
คำนึงถึงสิทธิมนุษยชน

10.1 ดูแลผู้ป่วยและผู้ให้บริการให้ได้รับสิทธิพื้นฐานตามที่สภาวิชาชีพกำหนดไว้ใน
“สิทธิผู้ป่วย”

10.2 ปฏิบัติตนตามจริยธรรมแห่งวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ตามที่สภาการพยาบาลกำหนด

10.3 ปฏิบัติการพยาบาลตามมาตรฐานวิชาชีพในขอบเขตวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ตามพระราชบัญญัติวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์

10.4 ประกอบวิชาชีพโดยตระหนักถึงกฎหมาย กฎ ระเบียบ และข้อบังคับต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการประกอบวิชาชีพ

10.4 ปฏิบัติการพยาบาลโดยให้ความเสมอภาคต่อทุกกลุ่ม เชื้อชาติ ศาสนา วัฒนธรรม เศรษฐฐานะ และภาวะสุขภาพ

สภาการพยาบาล ได้ระบุรายละเอียดและแบ่งจรรยาบรรณวิชาชีพเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1) จรรยาบรรณวิชาชีพการพยาบาลต่อประชาชน ได้แก่ ตระหนักถึงคุณค่าศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ รักษาเรื่องส่วนตัวเป็นความลับ ป้องกันภัยอันตรายที่อาจมีผลต่อสุขภาพประชาชน

2) จรรยาบรรณวิชาชีพการพยาบาลต่อสังคมและประเทศชาติ ได้แก่ ประกอบวิชาชีพให้สอดคล้องกับนโยบายอันมีประโยชน์แก่สาธารณชน รับผิดชอบร่วมกับประชาชนในการริเริ่ม สนับสนุนกิจกรรมที่ก่อให้เกิดสันติสุขและยกระดับชีวิต

3) จรรยาบรรณวิชาชีพการพยาบาลต่อวิชาชีพ ได้แก่ ตระหนักและปฏิบัติตามหน้าที่ตามหลักการของวิชาชีพการพยาบาล พัฒนาความรู้และวิธีปฏิบัติให้ได้มาตรฐานแห่งวิชาชีพ

4) จรรยาบรรณวิชาชีพการพยาบาลต่อผู้ร่วมวิชาชีพและผู้ประกอบวิชาชีพอื่น ได้แก่ ให้เกียรติ เคารพในสิทธิและหน้าที่ของผู้ร่วมวิชาชีพและผู้อื่น รักษาความสัมพันธ์อันดีกับผู้ร่วมงานภายในและภายนอกวิชาชีพ

สมรรถนะที่ 11 ตระหนักในความสำคัญของการวิจัยต่อการพัฒนาการพยาบาล และสุขภาพ

11.1 มีความรู้เกี่ยวกับระเบียบวิธีวิจัย

11.2 ใช้ผลการวิจัยในการปฏิบัติการพยาบาล

11.3 ให้ความร่วมมือในการทำวิจัย

11.4 คำนึงถึงจรรยาบรรณนักวิจัย และสิทธิมนุษยชน

สมรรถนะที่ 12 ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติการพยาบาล

12.1 สืบค้นข้อมูลด้านสุขภาพ และความรู้ที่เกี่ยวข้อง

12.2 เลือกใช้ฐานข้อมูลด้านสุขภาพ

12.3 บันทึกข้อมูลสุขภาพ และการปฏิบัติการพยาบาล โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

สมรรถนะที่ 13 พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างคุณค่าในตนเอง และสมรรถนะในการปฏิบัติการพยาบาล

- 13.1 มีความคิดสร้างสรรค์ และคิดอย่างมีวิจารณญาณ
- 13.2 มีความตระหนักในตนเอง และมีความเห็นใจผู้อื่น
- 13.3 จัดการกับอารมณ์ และความเครียดของตนเอง
- 13.4 ศึกษาค้นคว้า หาความรู้ ความชำนาญในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง
- 13.5 มีความตระหนักในการปกป้อง รักษาสิทธิด้านสุขภาพแก่ประชาชน

สมรรถนะที่ 14 พัฒนาวิชาชีพให้มีความเจริญก้าวหน้า และมีศักดิ์ศรี

- 14.1 มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์
- 14.2 ตระหนักในความสำคัญของการเป็นสมาชิกองค์กรวิชาชีพ
- 14.3 รู้รักสามัคคีในเพื่อนร่วมวิชาชีพ
- 14.4 ให้ความร่วมมือ ในการทำกิจกรรมต่างๆ ขององค์กรวิชาชีพ
- 14.5 ตระหนักในความสำคัญของการสนับสนุน และมีส่วนร่วมในการสอนนักศึกษา

และบุคลากรใหม่ในสาขาวิชาชีพ

จะเห็นได้ว่าแนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะหลักของสภาการพยาบาลประกอบด้วยสมรรถนะที่พยาบาลต้องนำความรู้ ทักษะ ทัศนคติและค่านิยมในวิชาชีพมาปรับปรุงใช้ในการปฏิบัติงาน ซึ่งครอบคลุมสมรรถนะด้านการบริหาร ด้านการบริการ ด้านวิชาการ ด้านการพัฒนาตนเองและวิชาชีพเพื่อให้ประสบผลสำเร็จในการบริการ ด้านการส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การรักษาพยาบาล และการฟื้นฟูสภาพแก่ผู้บริการ

การจัดการศึกษาในสาขาวิชาพยาบาลศาสตร์มุ่งให้ผู้สำเร็จการศึกษาเป็นคนดี มีคุณภาพในการบริการพยาบาลทั้งในระดับผู้นำและปฏิบัติ โดยมีคุณสมบัติ 3 ด้านที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ดังนี้ (จิวรรณ มณีแสง, 2546)

1. ด้านความรู้ความสามารถทางศาสตร์การพยาบาล คือ มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การช่วยรักษา การดูแล และการฟื้นฟูสภาพของบุคคลทุกช่วงวัยชีวิต
2. ด้านสมรรถนะในการทำงาน คือ มีความสามารถเป็นผู้นำ มีทักษะในการสื่อสารกับผู้เกี่ยวข้องทั้งผู้ร่วมงานและผู้รับบริการ มีความสามารถในการคิดเชิงวิเคราะห์และแก้ปัญหา มีทักษะในการทำงานเป็นทีม มีทักษะในการใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ เพื่อการช่วยเหลือในการปฏิบัติการพยาบาล

3. ด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพ คือ มีทัศนคติในการให้บริการที่ดี มีคุณภาพแก่ประชาชน เป็นคนดี มีศีลธรรมในสังคม มีพฤติกรรมวิชาชีพที่บ่งบอกถึงความเป็นคนมี มโนธรรม คุณธรรม และจริยธรรม

อีกทั้งการจัดการศึกษาในสาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ต้องคำนึงถึงประเด็นที่สำคัญ ดังนี้ (จูวีวรรณ มณีแสง, 2546)

1. ปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับสุขภาพของประชาชนไทยและประชาคมโลก รวมทั้ง การเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่มีผลกระทบต่อวิชาชีพการพยาบาล โดยการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญที่มีผลกระทบต่อวิชาชีพการพยาบาลปัจจุบัน คือ การดำเนินการในเรื่องการรับรองคุณภาพในการ บริการสุขภาพ และการมีพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545 ที่มุ่งเน้นการสร้าง เสริมสุขภาพมากกว่าการซ่อมสุขภาพ โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดูแลสุขภาพตนเอง ทำให้ มีการปรับเปลี่ยนบทบาทของพยาบาลวิชาชีพ ทั้งด้านจัดการบริการและด้านการศึกษา เช่น การจัด ให้มีการบริการสุขภาพครอบคลุมการบริการ ส่งเสริมสุขภาพและการป้องกันการเจ็บป่วย การ จัดการศึกษา เช่น การผลิตบัณฑิตพยาบาลให้มีความสามารถด้านศาสตร์ทางการพยาบาลและทักษะ ในการปฏิบัติการพยาบาล

2. คุณลักษณะและสมรรถนะหลักของพยาบาลวิชาชีพ สถาบันการศึกษาพยาบาลต้อง คำนึงการผลิตบุคลากรเข้าสู่วิชาชีพการพยาบาลที่มีคุณลักษณะประกอบด้วยองค์ความรู้ในศาสตร์ การพยาบาล สามารถนำความรู้สู่การปฏิบัติ สามารถคิดอย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์ สามารถ ให้บริการพยาบาลต่อสังคมได้อย่างมีคุณภาพ มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และมีความเป็นผู้ ในวิชาชีพ กล่าวคือ ต้องเป็นผู้รู้ในเชิงการค้นคว้า รู้จักบูรณาการความคิดสู่การปฏิบัติ รู้การสอน การถ่ายทอดสิ่งที่รู้นั้น ไปยังผู้อื่น ได้และรู้ในการนำความรู้ไปใช้ นอกจากนี้สถาบันการศึกษา พยาบาลต้องตระหนักถึงสมรรถนะหลักของพยาบาลวิชาชีพและผดุงครรภ์ ชั้นหนึ่ง 14 ด้านที่สภา การพยาบาลกำหนด (สภาการพยาบาล, 2550) และนำมาเป็นแนวทางในการจัดการศึกษา เพื่อให้ได้ บัณฑิตทางการพยาบาลที่มีสมรรถนะครอบคลุมทั้ง 14 ด้าน

3. เกณฑ์การจัดการศึกษาของสถาบันการศึกษาและสภาวิชาชีพ ในการจัดการศึกษาต้อง คำนึงถึงบริบทต่างๆ ที่เป็นความต้องการของสถาบันศึกษานั้นๆ และเกณฑ์การจัดการศึกษา วิชาชีพการพยาบาลของสภาการพยาบาลที่ได้กำหนดเกณฑ์การจัดการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องหลักสูตร พยาบาลศาสตร์ในระดับปริญญาตรี ไว้ดังนี้

3.1 การจัดการศึกษาจะต้องจัดให้มีไม่น้อยกว่า 8 ภาคการศึกษาปกติตามระบบทวิภาค หรือเทียบเคียงได้กับระบบอื่น

3.2 จำนวนหน่วยกิตทั้งหมดในหลักสูตร 130-150 หน่วยกิต

3.3 ในหลักสูตรต้องประกอบด้วยหมวดวิชาและหน่วยกิต ดังนี้

3.3.1 หมวดวิชาศึกษาทั่วไป ประกอบด้วยกลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ ภาษาศาสตร์ คณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ รวมกันแล้วไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต

3.3.2 หมวดวิชาเฉพาะ ต้องไม่น้อยกว่า 94 หน่วยกิต ประกอบด้วยกลุ่มวิชา พื้นฐานวิชาชีพไม่น้อยกว่า 24 หน่วยกิต และกลุ่มวิชาชีพไม่น้อยกว่า 70 หน่วยกิต ซึ่งในกลุ่ม วิชาชีพต้องมีภาคทฤษฎีไม่น้อยกว่า 40 หน่วยกิต และภาคปฏิบัติไม่น้อยกว่า 20 หน่วยกิต

3.3.3 หมวดวิชาเลือกเสรี ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต

4. ระบบการศึกษาและระยะเวลาการศึกษาเลือกระบบการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบท ภายในของสถาบันการศึกษามาใช้ในการจัดการศึกษา ซึ่งสามารถเทียบเคียงได้กับข้อกำหนดที่เป็น เกณฑ์ของสภาวิชาชีพและข้อกำหนดอื่นที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

4.1 หลักสูตร ควรเป็นหลักสูตรที่ครอบคลุมเนื้อหาสาระวิชาที่จะส่งผลให้ผู้เรียนมี สมรรถนะทางการเป็นผู้ประกอบการ โดยมีความสามารถในการบริหารจัดการ ด้านการนำกระบวนการ พยายามไปใช้ในการปฏิบัติการพยาบาลแก่ผู้รับบริการ โดยองค์รวม คือ ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และจิตวิญญาณ มีความสามารถคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ คิดเชิง สร้างสรรค์ สามารถใช้เทคโนโลยีเพื่อการสืบค้นข้อมูลความรู้ต่างๆ สามารถทำวิจัยและใช้ ผลงานวิจัยให้เกิดประโยชน์ในวิชาชีพการพยาบาล มีความสามารถใช้ภาษาในการติดต่อสื่อสาร ได้ อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล มีความสามารถเชิงสอน ถ่ายทอดความรู้ให้คำแนะนำด้าน สุขภาพ มีมนุษยสัมพันธ์อันดี สร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น ได้ดี เป็นผู้ปฏิบัติการพยาบาลที่มีคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพการพยาบาล และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมี ความสุข นอกจากนี้หลักสูตรต้องครอบคลุมเนื้อหาที่สามารถสร้างความรู้ความเข้าใจในระบบ สุขภาพและชุมชน อีกทั้งในภาคปฏิบัติต้องครอบคลุมลักษณะงานการปฏิบัติที่เพิ่มพูนทักษะการ ปฏิบัติงานในชุมชนเพิ่มมากขึ้น

4.2 อาจารย์ ต้องมีจิตสำนึกของผู้สอน มีจิตวิญญาณของความเป็นผู้นำ มีความสามารถ เชิงสอน มีความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาล เป็นผู้ใฝ่รู้ ถ่ายทอดความรู้สู่ศิษย์ด้วยวิธีการที่ หลากหลาย และเป็นแบบอย่างของพยาบาลที่ดี

4.3 การจัดการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมใน กระบวนการเรียนการสอน ฝึกให้ผู้เรียนคิดและแก้ปัญหา พัฒนาให้เป็นคนมีเหตุผล รู้จักใช้เหตุและ ผล โดยเฉพาะในภาคปฏิบัติต้องให้ผู้เรียนเข้าใจในเรื่องของคนทั้งภาวะสุขภาพดีและภาวะเจ็บป่วย องค์กรประกอบของคนและศักดิ์ความเป็นมนุษย์ การให้การพยาบาลแบบองค์รวม รวมทั้งให้มีความ

สอดคล้องกันระหว่างกระบวนการเรียนรู้และการวัดประเมินผล และสอดคล้องกับความมุ่งหมายของหลักสูตร

4.4 แหล่งฝึกในการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ สถานที่ที่ใช้เป็นแหล่งฝึกมีเพียงพอต่อการฝึกในกลุ่มวิชาชีพ สามารถให้ประสบการณ์แก่ผู้เรียนได้ตรงตามเป้าหมาย ให้ความร่วมมือในการใช้เป็นแหล่งฝึกทั้งด้านบุคคลและทรัพยากรอื่น อันก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนและแหล่งฝึกปฏิบัติ

4.5 ปัจจัยอื่น ได้แก่ การบริหารจัดการบุคลากร งบประมาณ อาคารสถานที่ โสตทัศนูปกรณ์ ห้องสมุด เทคโนโลยีสารสนเทศ สาธารณูปโภค ยานพาหนะ และสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ

1.3 งานวิจัยที่เกี่ยวกับสมรรถนะ

จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีดังนี้

1.3.1. สมรรถนะหรือคุณลักษณะของบัณฑิตที่ประเมินจากบัณฑิตและผู้บังคับบัญชา

จากการศึกษาพบว่า การประเมินสมรรถนะหรือคุณลักษณะของบัณฑิตอยู่ในระดับมากที่สุดหรือระดับมาก ดังการศึกษาของ อัจฉรา สุทธิพรณิวัฒน์ (2545) ศึกษาสมรรถนะในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพจบใหม่ ในโรงพยาบาลชุมชนเขต 10 พบว่า พยาบาลมีสมรรถนะในการปฏิบัติงานทั้งโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับสูง

ประยดา แสงอาสาวิริยะ (2546) ศึกษาการรับรู้สมรรถนะเชิงวิชาชีพพยาบาลของผู้สำเร็จหลักสูตรพยาบาลศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์เมตตาธรรม มหาวิทยาลัยพายัพ ปีการศึกษา 2544 พบว่า การรับรู้สมรรถนะเชิงวิชาชีพพยาบาลด้านการรับรู้สมรรถนะส่วนบุคคล สมรรถนะเชิงวิชาชีพพยาบาลและสมรรถนะเพื่อพัฒนาสังคมและวิชาชีพ อยู่ในระดับสูงทุกด้าน

อังคณา สรียากรณ์ และคณะ (2549) ศึกษาการติดตามผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2539) ปีการศึกษา 2545 วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย พบว่า ผลการประเมินความสามารถทางวิชาการ ความรู้ความสามารถพื้นฐาน คุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ ของผู้สำเร็จการศึกษา อยู่ในระดับมาก และผู้สำเร็จการศึกษาประเมินตนเองสูงกว่าการประเมินของผู้บังคับบัญชา

นอกจากนี้ มีงานวิจัยที่มีผลการศึกษาสอดคล้องกันและแตกต่างกัน สรุปได้ดังนี้

การศึกษาสมรรถนะหรือคุณลักษณะของบัณฑิต โดยบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิต พบว่าสอดคล้องกัน โดยพบว่า

การศึกษาของ วรนุช เดียวตระกูล, สุทธิญา ใบบุญตั้ง, และ ฤชากร มะลิวรรณ (2547) พบว่า การประเมินความสามารถด้านจรรยาวิชาชีพ ความสามารถพื้นฐานและความสามารถเชิงวิชาชีพ

ของบัณฑิตคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ปีการศึกษา 2544 อยู่ในระดับมากที่สุด บัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิต ไม่แตกต่างกัน

ภัทรมนัส มณีจิระปรากฏ และ รสสุคนธ์ วาริตสกุล (2546) ศึกษาสมรรถนะของบัณฑิต สาขาพยาบาลศาสตร์ โครงการผลิตร่วมระหว่างมหาวิทยาลัยนเรศวรกับกระทรวงสาธารณสุข (2546) พบว่า การประเมินสมรรถนะ โดยบัณฑิตประเมินตนเองกับการประเมิน โดยผู้บังคับบัญชา สอดคล้องกันในระดับดีมาก ในด้านการสื่อสาร การทำงานร่วมกับผู้อื่น การพัฒนาตนเองและวิชาชีพ

ส่วนงานวิจัยที่มีผลการศึกษาแตกต่างกัน ในประเด็นดังนี้

บัณฑิตประเมินสมรรถนะตนเองมีระดับสูงกว่าการประเมินสมรรถนะของบัณฑิตจากผู้ใช้บัณฑิต ดังการศึกษาของ

ถนนอมขวัญ ทวีบุรณ์, ปฤศนา กุวานันท์, และ เถลิงศรี ศรีทรง (2549) ศึกษาคุณลักษณะของ บัณฑิตหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ปีการศึกษา 2546 พบว่า บัณฑิตประเมินตนเองมีคุณลักษณะทั่วไปโดยรวมอยู่ในระดับดี ส่วนหัวหน้าหอผู้ป่วยและพยาบาลประจำการประเมินบัณฑิตอยู่ในระดับปานกลาง

อังคณา สรียากรณ์ และคณะ (2549) ศึกษาการติดตามผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2539) ปีการศึกษา 2545 วิทยาลัยพยาบาลสหประชาชาติไทย พบว่า ผลการประเมินความสามารถทางวิชาการ ความรู้ความสามารถพื้นฐาน คุณธรรมจริยธรรมและจรรยาวิชาชีพของผู้สำเร็จการศึกษา ผู้บังคับบัญชาและผู้ร่วมงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทั้งโดยรวมและรายด้าน

นอกจากนี้มีการศึกษาเกี่ยวกับการประเมินสมรรถนะหรือคุณลักษณะของบัณฑิต โดยบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิต ในเรื่องความรู้ ความสามารถทางวิชาการ การใช้ภาษาต่างประเทศ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ อยู่ในระดับปานกลาง

ถนนอมขวัญ ทวีบุรณ์, ปฤศนา กุวานันท์, และ เถลิงศรี ศรีทรง (2549) ศึกษาคุณลักษณะของ บัณฑิตหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ปีการศึกษา 2546 พบว่า ในเรื่องการใช้ภาษาต่างประเทศ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ หัวหน้าหอผู้ป่วยและพยาบาลประจำการประเมินบัณฑิตอยู่ในระดับปานกลาง และยังพบว่ามีประเด็นอื่นๆ ที่ได้รับการประเมินระดับปานกลาง เช่น ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ วุฒิกภาวะทางอารมณ์ ภาวะผู้นำ การตัดสินใจ แก้ปัญหา ความกระตือรือร้น สนใจใฝ่รู้ บูรณาการความรู้เชิงวิชาชีพและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการส่งเสริมสุขภาพ

อังคณา ศรียาภรณ์ และคณะ (2549) ศึกษาการติดตามผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2539) ปีการศึกษา 2545 วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย พบว่า ผู้บังคับบัญชาและผู้ร่วมงานประเมินความรู้ความสามารถพื้นฐานอยู่ในระดับปานกลาง เกี่ยวกับการเป็นผู้นำในการประชุมปรึกษาทางการพยาบาล การปฏิบัติงานในฐานะหัวหน้าทีม การใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการติดต่อสื่อสารในงานและในการสืบค้นข้อมูล ความสามารถในการตัดสินใจและแก้ปัญหาในภาวะฉุกเฉินและมีความคิดสร้างสรรค์ และมีการศึกษาของ พনারัตน์ วิสวเทพนิมิต (อ้างใน เพ็ญจันทร์ แสนประสาน และคณะ, 2548) ศึกษาสมรรถนะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตทางการพยาบาล ปี พ.ศ. 2544-2549 โดยเทคนิค Delphi Technique ผลการวิจัยกำหนดสมรรถนะที่สำคัญ 12 ด้าน สรุปได้ดังนี้

1. ด้านบุคลิกภาพ บัณฑิตพยาบาลควรมีบุคลิกภาพ สรุปได้ดังนี้
 - 1.1 ด้านร่างกาย ได้แก่ สุขภาพแข็งแรง สีหน้าแจ่มใส แต่งกายเรียบร้อย ดูกระเป๋ยสะอาด
 - 1.2 ด้านวาจา ได้แก่ กิริยามารยาทสุภาพเรียบร้อย
2. ด้านจิตใจ ได้แก่ ความมั่นคงทางอารมณ์ ควบคุมอารมณ์ได้ ปรับตัวได้ มีความอดทนอดกลั้น เชื่อมมั่นในตนเอง มองโลกแง่ดี มีอารมณ์ขัน
3. ด้านการปฏิบัติการพยาบาล บัณฑิตควรสามารถประเมินปัญหาสุขภาพ และความต้องการการพยาบาลของผู้ป่วยได้อย่างครอบคลุมทั้งด้านร่างกาย จิตใจและสังคม ทั้งนี้พยาบาลควรมีทักษะการปฏิบัติการพยาบาลอย่างดี ปฏิบัติด้วยความนุ่มนวล มีศิลปะ ปฏิบัติการพยาบาลอย่างเต็มใจ คำนึงถึงความต้องการของผู้ป่วย และยึดหลักความเสมอภาคและเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์
4. ด้านคุณธรรม จริยธรรม ซึ่งบัณฑิตมีความรับผิดชอบต่อตนเอง หน้าที่และวิชาชีพ ยึดมั่นในคุณความดี ไม่เปิดเผยความลับ มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพองค์กร มีความเสียสละ
5. ด้านวิชาการ บัณฑิตต้องมีความรู้ในหลักการพยาบาล ทฤษฎีการพยาบาลและศาสตร์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง มีความใฝ่รู้ เลือกสรรข้อมูลมาพัฒนางานได้ พัฒนาตนเอง สอน แนะนำ แลกเปลี่ยนถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้ใช้บริการ ประชาชน ทิมสุขภาพอย่างมีประสิทธิภาพ
6. ด้านบริหาร มีความสามารถในการตัดสินใจแก้ปัญหาตามบทบาทหน้าที่ สามารถบริหารเวลาอย่างมีประสิทธิภาพ
7. ด้านภาวะผู้นำ กล้าแสดงออกในสิ่งที่ถูกต้อง รับผิดชอบต่อผลที่เกิดขึ้น มีวิสัยทัศน์ มีความคิดสร้างสรรค์ เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี
8. ด้านทักษะเกี่ยวกับมนุษย์และมวลชน มีมนุษยสัมพันธ์ดี มีความสามารถติดต่อสื่อสารกับผู้ใช้บริการ ผู้ร่วมงาน เคารพกติกาของสังคม

9. ด้านการใช้เทคโนโลยี สามารถนำเทคโนโลยีมาใช้ในการพยาบาลได้อย่างถูกต้อง มีความสามารถในการใช้ระบบเครือข่ายข้อมูลในการติดต่อ ถ่ายทอด แลกเปลี่ยนข้อมูลและความรู้ทางการพยาบาล

10. ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม เป็นผู้นำ เป็นแบบอย่างที่ดีในการรักษาสิ่งแวดล้อมในสังคม และในสถานบริการสาธารณสุข มีจิตสำนึกและรับผิดชอบด้านสิ่งแวดล้อม

11. ด้านวิจัย สามารถนำผลวิจัยมาประยุกต์ใช้ในงาน สนับสนุนและร่วมมือในการทำวิจัยในทีมสุขภาพ

12. ด้านเศรษฐศาสตร์สาธารณสุข มีความเข้าใจระบบการประกันคุณภาพการพยาบาลและการประกันสุขภาพ ปฏิบัติการพยาบาลโดยยึดหลักประหยัดเวลา ค่าใช้จ่าย แรงงาน ความคุ้มค่าทางสุขภาพ

13. ด้านกฎหมายและการมีส่วนร่วมทางการเมือง มีความรู้เรื่องกฎหมายวิชาชีพ กฎหมายทั่วไป กฎหมายครอบครัว กฎบังคับที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน ติดตามการเคลื่อนไหวด้านการเมืองในและต่างประเทศ เพื่อพัฒนาวิชาชีพการพยาบาล

โดยสรุปสมรรถนะของบัณฑิตตามการกำหนดของสภาการพยาบาลหรือการจัดการศึกษาในสาขาพยาบาลศาสตร์ของ จุฬารัตน มณีแสง (2546) จะเห็นได้ว่า สมรรถนะหรือคุณสมบัติของบัณฑิตในสาขาวิชาพยาบาลศาสตร์แบ่งเป็นความรู้ความสามารถทางวิชาการ สมรรถนะในการทำงาน ซึ่งประกอบด้วย ความสามารถพื้นฐาน เช่น การสื่อสาร ภาวะผู้นำ สมรรถนะด้านคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ นอกจากนี้แล้ว สมรรถนะอื่นที่สำคัญ ได้แก่ สมรรถนะด้านวิจัย และสมรรถนะเทคโนโลยีสารสนเทศ

2. ความพึงพอใจของบัณฑิตและผู้บังคับบัญชา

2.1 ความหมาย

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2546) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจ หมายถึง พพอใจ ชอบใจ

อุทัยพรรณ สุทธิใจ (2545) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกหรือทัศนคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยอาจจะเป็นไปในเชิงประเมินค่าว่าความรู้สึกหรือทัศนคติต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดนั้นเป็นไปในทางบวกหรือทางลบ

ความพึงพอใจของผู้บังคับบัญชา หมายถึง การประเมินและให้คุณค่าความสามารถของบัณฑิตด้านความสามารถพื้นฐาน ความสามารถเชิงวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ ตามการรับรู้ของผู้บังคับบัญชา (ปราโมทย์ ทองสุข, ศรีกัลยา ภิบุญโสโมสร, และ นงนุช บุญยัง, 2547)

นอกจากนี้คุณลักษณะของการบริการพยาบาลที่มีผลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ ได้แก่ ทักษะความรู้ความสามารถที่จำเป็นในการให้บริการ การติดต่อสื่อสารที่เหมาะสม ความน่าเชื่อถือและความรับผิดชอบ (Parasuraman, Zeithaml, & Berrey อ้างใน พวงทิพย์ ชัยพิบาลสฤณี, 2551)

ในงานวิจัยครั้งนี้ให้ความหมาย ความพึงพอใจ คือ การประเมินและให้คุณค่าความสามารถของบัณฑิตตามการรับรู้ของบัณฑิตและผู้บังคับบัญชาใน 5 ด้าน คือ ด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการ ด้านความสามารถพื้นฐานที่มีผลต่อการทำงาน ด้านสารสนเทศ ด้านการวิจัยและด้านคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.2.1 ระดับความพึงพอใจของบัณฑิต และผู้บังคับบัญชามีต่อสมรรถนะของบัณฑิต

กนกพร หมูพยัคฆ์, ถนอมขวัญ ทวีบุรณ์, วิไลวรรณ ทองเจริญ, และปฤศณา ภูวนันท์ (2549) ศึกษาความพึงพอใจของบัณฑิตที่มีต่อสมรรถนะของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาลัทธิศูตพยาบาลศาสตรบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ปีการศึกษา 2544 และ 2545 ประเมินความพึงพอใจของสมรรถนะบัณฑิตในลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ พึงพอใจมากที่สุด ถึง ไม่พึงพอใจ ให้ค่าคะแนน 4 ถึง 0 ผลการศึกษาพบว่า บัณฑิตทั้ง 2 รุ่นมีความพึงพอใจสมรรถนะตนเองมากที่สุดในด้านคุณธรรม จริยธรรม และพึงพอใจปานกลางด้านการพัฒนาตนเองด้านวิชาการ ส่วนผู้ใช้บัณฑิตพึงพอใจบัณฑิตทั้ง 2 รุ่นระดับมาก ด้านความสามารถในการบริการพยาบาล คุณธรรม จริยธรรมที่ดีที่ผู้รับบริการ บุคลิกลักษณะของบัณฑิต ความรับผิดชอบในหน้าที่และระเบียบวินัย เจตคติต่อวิชาชีพ และความร่วมมือกับองค์กรวิชาชีพ นอกจากนี้ผลการวิจัยพบว่า บัณฑิต ผู้บังคับบัญชา และเพื่อนร่วมงาน ประเมินว่า การพัฒนาตนเองด้านวิชาการ เช่น การใช้ภาษาต่างประเทศ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การทำวิจัยหรือนำผลวิจัยมาใช้ของบัณฑิตอยู่ในระดับปานกลาง

อังคณา สรียากรณ์ และคณะ (2549) ติดตามผู้สำเร็จการศึกษาลัทธิศูตพยาบาลศาสตรบัณฑิต ปีการศึกษา 2545 วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย ประเมินความพึงพอใจต่อความสามารถของตนเอง ด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการ ด้านความรู้ความสามารถพื้นฐาน ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ใช้มาตรวัด 5 ระดับ จากน้อย (1) ถึง มากที่สุด (5) พบว่า ผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจต่อความสามารถด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการ ในระดับปานกลาง มีความพึงพอใจต่อบัณฑิตในด้านความรู้ความสามารถพื้นฐาน และด้านคุณธรรม จริยธรรม ในระดับมาก นอกจากนี้ บัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิต มีความพึงพอใจต่อคุณสมบัติที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของบัณฑิต แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติ ที่ $P < 0.05$ โดยผู้ใช้บัณฑิตประเมินผลบัณฑิตต่ำกว่าบัณฑิต เนื่องจากผู้ใช้บัณฑิตมีระยะเวลาในการปฏิบัติงานนาน มีความรู้ความชำนาญมากกว่า มีความคาดหวังสูงกว่า

นอกจากนี้มีการศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตและบัณฑิต หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต (สาธารณสุขชุมชน) ที่สำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร ปีการศึกษา 2544-2547 โดยใช้แบบสอบถามที่มีมาตรวัดประมาณค่า 5 ระดับ เช่นเดียวกับการศึกษาข้างต้น ศึกษาความพึงพอใจของบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิตด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการและการปฏิบัติงาน ความสามารถพื้นฐานที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงาน ความสามารถพื้นฐานที่ส่งผลต่อการทำงาน คุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณในวิชาชีพ ผลการศึกษาพบว่า ผู้ใช้บัณฑิตและบัณฑิตมีความพึงพอใจไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 คือ ความพึงพอใจในด้านความสามารถทางวิชาการและการปฏิบัติงาน ความสามารถพื้นฐานที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงาน คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพ อยู่ในระดับมาก

3. หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต พ.ศ. 2546 คณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค มหาวิทยาลัยพายัพ

คณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค มหาวิทยาลัยพายัพ ได้จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต พ.ศ.2546 มหาวิทยาลัยพายัพ โดยมีวัตถุประสงค์ของหลักสูตร คือ เพื่อมุ่งพัฒนาศักยภาพของนักศึกษาให้มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย อารมณ์ และสติปัญญา สามารถดำรงตนในสังคมได้อย่างมีความสุข เป็นผู้มีคุณธรรมและมีคุณภาพทางด้านวิชาการเฉพาะสาขา ดังนี้ (คณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค มหาวิทยาลัยพายัพ, 2546)

1. มีความรู้ความเข้าใจถึงคุณค่าชีวิต ความเป็นมนุษย์ ความต้องการพื้นฐาน ตลอดจนการดำรงความสมดุลของชีวิต
2. มีความรู้ทางพยาบาลศาสตร์และศาสตร์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง และสามารถประยุกต์ใช้ในการให้บริการแก่บุคคลแต่ละวัยในด้านส่งเสริมสุขภาพ ป้องกันโรค รักษาพยาบาล และฟื้นฟูสภาพทั้งในสถานบริการและชุมชน
3. สามารถนำกระบวนการพยาบาลมาใช้เป็นเครื่องมือในการแก้ปัญหาสุขภาพของบุคคล ครอบครัว ชุมชน ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม
4. สามารถเผยแพร่ความรู้ และให้คำปรึกษาด้านสุขภาพ เพื่อให้บุคคลดูแลตนเองได้ตามศักยภาพ
5. สนับสนุนและร่วมมือในการทำวิจัย และนำออกไปใช้ในการพัฒนาตนเองและวิชาชีพ

6. มีความคิดเชิงวิเคราะห์และริเริ่มสร้างสรรค์ มีความเป็นผู้นำ มีความรับผิดชอบ และมีมนุษยสัมพันธ์ สามารถประสานงาน และตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ

7. มีคุณธรรม จริยธรรม รักษาจรรยาบรรณและมาตรฐานของวิชาชีพ

8. รับผิดชอบต่อสถาบันและสังคม ในฐานะพลเมืองดีของระบอบประชาธิปไตย ดำรงไว้ซึ่งขนบธรรมเนียม ประเพณี ตลอดจนศิลปวัฒนธรรมอันดีงาม

9. มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ ปฏิบัติหน้าที่อย่างเสียสละ พร้อมอุทิศตนเพื่อบริการสังคม ตระหนักถึงความสำคัญในการให้ความร่วมมือต่อองค์กรและสมาคมวิชาชีพ

โครงสร้างของหลักสูตร ประกอบด้วยจำนวนหน่วยกิตตลอดหลักสูตร ไม่น้อยกว่า 146 หน่วยกิต จำแนกเป็น (คณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค มหาวิทยาลัยพายัพ, 2546)

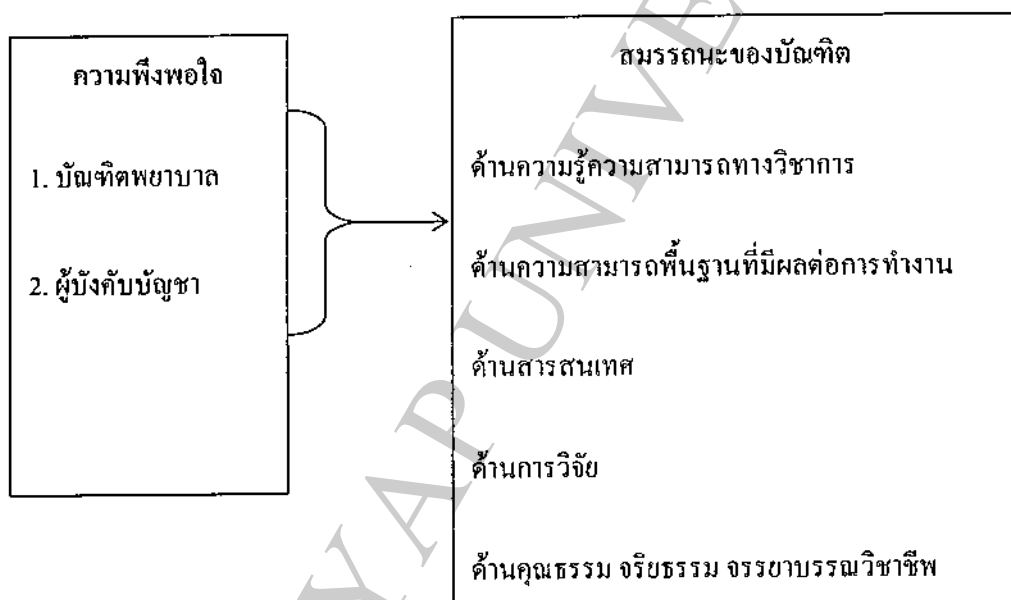
1. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	39 หน่วยกิต ประกอบด้วย
1.1 กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์	8 หน่วยกิต
1.2 กลุ่มวิชามนุษย์ศาสตร์	10 หน่วยกิต
1.3 กลุ่มวิชาภาษา	15 หน่วยกิต
1.4 กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์	6 หน่วยกิต
2. หมวดวิชาเฉพาะ	ไม่น้อยกว่า 101 หน่วยกิต ประกอบด้วย
2.1 กลุ่มวิชาพื้นฐานวิชาชีพ	29 หน่วยกิต
2.2 กลุ่มวิชาชีพ	ไม่น้อยกว่า 72 หน่วยกิต
3. หมวดวิชาเลือกเสรี	ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต

จากแนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะและรายละเอียดของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค พ.ศ. 2546 ดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงให้ความหมายของสมรรถนะของบัณฑิตว่า เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามารถที่จำเป็นต่อการทำงานของพยาบาลเกี่ยวกับความรู้ ความสามารถ ทักษะและเจตคติ

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถจัดหมวดหมู่ของสมรรถนะของบัณฑิต เป็น 5 ด้าน คือ 1). สมรรถนะด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการ ได้แก่ ความสามารถทางวิชาชีพ การพยาบาล ความสามารถหมวดวิชาเฉพาะ 2).สมรรถนะด้านความสามารถพื้นฐานที่มีผลต่อการทำงาน 3).สมรรถนะด้านสารสนเทศ 4).สมรรถนะด้านการวิจัย และ 5).สมรรถนะด้านคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ (สภาการพยาบาล, 2550; จุฬารัตน มณีแสง, 2546)

สมรรถนะทั้ง 5 ด้านนี้เป็นพฤติกรรมที่สามารถวัดได้และเป็นสิ่งบ่งบอกคุณภาพของบัณฑิต ดังนั้นผู้วิจัยศึกษาความพึงพอใจของบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อสมรรถนะของบัณฑิต ภายใต้กรอบแนวคิดดังนี้

ภาพที่ 2.1 แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย